

Domače vesti

Bolezen

Poznani Mr. Joseph Starina iz 40 E. 217 St. je bil odpeljan v St. John's bolnišnico, kjer se nahaja resno bolan. Zelimo mu, da bi se mu ljubo zdravje kmalu povrnilo!

Na operaciji

Mary Ann Rossman, hčerka Mr. in Mrs. Joseph Rossman iz 1127 E. 71 St. se nahaja v Hanna House University bolnišnice, kjer je srečno prestala operacijo. Zelimo ji skorajšnje popolno okrevanje!

Seja lovcev

Jutri zvečer se vrši seja St. Clair Rifle and Hunting kluba v navadnih prostorih. Vabi se vse člane-lovce na udeležbo, ker bo več važnih stvari za rešiti.

Seja Makabejk

V sredo zvečer ob 7.30 uri se vrši letna seja društva Carniola Hive št. 493 TM v navadnih prostorih Slov. nar. doma na St. Clair Ave. Seja je važna, ker se bodo vršile volitve uradnic za prihodnje leto. Po seji bo prosta zabava in oddani bodo razni dobrotki. Članice se vabi na udeležbo.

Zvišanje prispevkov v sklad socialnega zavarovanja

Kakor se poroča iz urada socialnega zavarovanja (Social Security) bo moral vsak delavec in delavka, pričenši s 1. januarjem 1950 prispevati 1 1/2% od svojega skupnega zaslužka mesto dosedanjega 1%. Tako bo moral vsak delodajalec odtrgati delavcu, ki ima na primer \$50 tedenskega zaslužka, 75c od plače, do čim se sedaj odtrga le 50c. Enako vsoto v ta sklad mora prispevati tudi delodajalec.

Pogreb

Pogreb pokojne Mary Rristoff se vrši v sredo jutraj ob 9. uri iz Grdinovega pogrebnega zavoda, 17010 Lake Shore Blvd., v cerkev sv. Križa.

Doma iz bolnišnice

Dobra poznana Mrs. Cecelia Brodnik se je vrnila iz bolnišnice na svoj dom na 4592 W. 130 St., kjer se še vedno nahaja pod zdravniško oskrbo. Prijateljice jo lahko obiščejo sedaj na domu.

Krožek št. 3 Prog. Slov.

Jutri, v sredo zvečer se vrši letna seja krožka št. 3 Prog. Slovenk v Slov. društvenem domu na Reher Ave. Pričetek bo ob sedmih. Na dnevnem redu bodo volitve uradnic za prihodnje leto in druge važne zadeve. Članice, ki še nimajo plačanega asesmenta za to leto, so prošene, da ga poravnajo.

Vile rojenice

V nedeljo so se zglasile vile rojenice pri Mr. in Mrs. Peter Tomšič, 18203 Canterbury Rd., in pustile v spomin zalo hčerki-co-prvorojenki. Tehtala je devet funtov. Dekliško ime mlade mame je bilo Josephine Debeljak, ki je hči poznane John Debeljakove družine iz Canterbury Rd. Tako je Mr. Debeljak postal sedaj prvič "grandpa." Srečni oče pa vodi poznano čistilnico obk na E. 156 St. Cestitamo!

RUSIJA JE DOBILA ATOMSKI MATERIAL PO ZASLUGI HENRY WALLACEA, TRDI KOMENTATOR

Bivši podpredsednik zanikal obtožbe; pravi, da ni imel nobenih zvez s kakršnimi koli pošiljkami v Rusijo

WASHINGTON, 5. dec.—Radio komentator Fulton Lewis, jr., je danes izjavil, da je bil bivši podpredsednik Zedinjenih držav Henry A. Wallace "zakulisni vladni uradnik," ki je vztrajal, da se atomski material pošlje Sovjetski zvezi.

V radio oddaji je Lewis rekel, da so pošiljke materiala bile poslane v Rusijo kljub protestom ameriških uradnikov za atomsko energijo. Wallace je ba je premagal opozicijo majorja gen. Leslie Grovesa, ki je tedaj bil načelnik atomskega projekta in ukazal, da se pošlje Sovjetski zvezi material, ki je potreben za izdelovanje atomskih bomb.

Lewis je govoril na istem radio programu, na katerem je nastopil tudi bivši major zračnih sil George Racey Jordan, ki je na zaslišanju pred kongresnim odborom za ne-ameriške aktivnosti izjavil, da je osebno pronašel, da so sovjetski častniki pošiljali zemljepisne karte Panamskega kanala in večje količine atomskega materiala iz Zedinjenih držav v Sovjetsko zvezo in sicer v zimi leta 1943-44.

Wallace pravi, da so trditve "prazne izmišljotine"

Bivši podpredsednik Zedinjenih držav in voditelj Progressivne stranke Henry A. Wallace pa je v New Yorku objavil izjavo, v kateri je rekel, da so trditve Lewisa "navadne izmišljotine."

"Izjava Fultona Lewisa, je navadna izmišljotina. To je del neprenehnih naporov, da se omadežuje ime Franklina D. Roosevelta.

"Odbor za vojno ekonomijo, katerega predsednik sem bil, ni imel popolnoma nič za opraviti s kakršnimi koli pošiljkami v Sovjetsko zvezo. Pošiljke v Sovjetsko zvezo so se vršile pod lend-leasom.

"O teh stvareh ni bilo popolnoma nobenih pogovorov med menoj in predsednikom Rooseveltom ali pa med menoj in ostalimi člani vlade.

"Da storim pravico Harry Hopkinsu moram reči, da če se je poslalo uranum v inozemstvo, bi takšne pošiljke moral odobriti gen. Groves."

Izjava Državnega oddelka

V svoji današnji izjavi je Državni oddelek razkril, da se je leta 1943 štirikrat odobrilo izvozna dovoljenja za pošiljanje atomskega materiala v Rusijo, ki je tedaj bila vojna zaveznica Zedinjenih držav.

Jordan je na zaslišanju pred ne-ameriškim odborom obtožil tudi pokojnega svetovalec predsednika Roosevelta Harry Hopkinsa, ki da mu je telefonsko ukazal, naj pospeši letalske pošiljke Rusom iz Great Fallsa, Mont., v zimi 1943-44. Rekel je, da so ga sovjetski letalci pri letalski bazi Montane skušali napiti, da pa je on bil "zelo previden" in se je temu izognil. Ba je odprl torbo nekega sovjetskega letalca in v njej našel pismo: "Imel sem prokleto težave, da sem to spravil preč od Grovesa. H. H." To pismo je ba je pisal Harry Hopkins.

V Los Angelesu je David Hopkins, sin pokojnega Hopkinsa, izjavil, da se njegov oče nikoli ni podpisal za začetnicami.

Z izjavami Jordana in Lewisa se verjetno želi prikazati, kot da so sovjeti pronašli skrivnost atomske energije le zaradi sodelovanja nekaterih ameriških vladnih uradnikov, ki so jim pošiljali atomski material.

Glasilo Kominforme omenja izjavo premijerja Stalina

BUKARESTA, 3. dec.—Glasilo Kominforme je objavilo poročilo sovjetskega delegata Mihajla Suslova, ki je citiral Stalini-ovo izjavo iz leta 1934, da lahko kapitalizem in komunizem obstajata v miru.

Suslov, ki je tajnik centralnega komiteja Sovjetske komunistične (bolševiške) partije, je na sestanku Kominforme napadel Zedinjene države in pozval progresivne sile sveta, naj se zoperstavijo vojnim hujšakom in se borijo za mir. Zatem je rekel: "Zunanja politika Sovjetske zveze v odnosu na kapitalistične države izvira iz možnosti obstoja kapitalističnega in socialističnega sistema v mirolnem sodelovanju. Že leta 1934 je tovariš Stalin jasno in natančno očrtal svojo politiko.

"Naša zunanja politika je jasna. To je politika ohranitve mira in jačanja trgovinskih zvez z vsemi državami."

PASTOR NA ZATOŽNI KLOPI RADI UMORA

ROCHESTER, N. Y., 5. dec.—Danes se bo začela obravna-va proti episkopalnemu pastoru Rev. George P. Hetenyiu, ki je obtožen, da je umoril svojo mlado ženo.

Truplo Mrs. Heleny so našli 24. aprila na obali reke Genessee. Umorjena je bila z dvema streloma iz revolverja. Rev. Heteny trdi, da ni umoril žene.

RIMSKA KOMUNISTINJA "ZALILA" SV. OČETA

RIM, 2. dec.—Parlamentarni odbor je danes odzvel nedotakljivost 29 let stari komunistični članici parlamenta Lauri Diaz z namenom, da bi se jo lahko postavilo na zatožni klopi, ker je leta 1948 v enem predvolilnem govoru ba je "žalila" papeža Pi-ja XII.

Laura Diaz, ki je hčerka bogate družine iz Leghorna, je v svojem govoru med ostalim rekla, da so roke sv. očeta "omadeževane s krvjo nedolžnih."

Po italijanskih zakonih je prepovedano žaliti papeža. Parlamentarni odbor je blizu dve leti razmotril o zadevi komunistične poslanke.

OTROKE SO PRODAJALI NA ČRNI BORZI

NEW YORK, 6. dec.—Policija je danes aretirala dva new-yorška odvjetnika in neko ženo, ki da so ba je prodajali otroke na črni borzi in v dvanajstih mesecih imeli več kot \$100,000 dobička.

Skupina je delovala v mednarodnem obsegu. Otroke so kupovali celo v Kubi in jih prodajali v Massachusettsu. Predstavniki okrajnega tožila je izjavil, da se je kupčija z otroci vršila na "osnovi sistematičnega tekočega traka" in da so otroci bili prodajani kot "kosi zemljišč."

Soglasno z obtožnico je raketirski krožek organiziral 37 let stari odvjetnik Irwin Slater, pomagala pa mu je odvjetnik Harry Wolfson. Mrs. Bess Bernar, ki tehta 240 funtov, je preskrbljala zveze.

Glavni stan krožka je bil v Miamiu, toda otroka so iz inozemstva pošiljali tudi v New York in ostala ameriška mesta. Samo v New Yorku je bil vsak teden prodan po en otrok, katerega so posebni "kurirji" pripeljali z letalom iz drugih držav.

Povprečna cena za otroka je bila \$2,000 do \$2,500. Odvjetnika in ženo čaka šest do osemnajst let zapor, če jih bo sodnija spoznala za krive.

LILIENTHAL O UPORABI ATOMSKE ENERGIJE ZA MIROLJUBNE NAMENE

WASHINGTON, 6. nov.—Bivši predsednik Komisije za atomsko energijo David Lilienthal je danes apeliral, da vlada razkrije dejstva o razvoju atomske energije za miroljubne namene. Obenem je priporočil, da se vlada prej ko mogoče odpove monopolu na atomsko enrgijo.

Lilienthal je podal izjave za tedensko revijo "U. S. News and World Report." Med ostalim je rekel, da bosta Anglija in Kanada povsem sigurno imeli atomske bombe, ker že posedujeta potrebno znanje.

Po mnenju bivšega načelnika monopola na atomsko energijo, bo atomska energija čez 10 let uporabljena za industrijske svrhe, medtem ko bo čez 25 let proizvajala električno silo. Lilienthal je poudaril, da je miroljubna uporaba atomske energije važnejša od vojne uporabe in da se vojaške skrivnosti ne bi prizadelo, če bi se izkoriščalo atomsko energijo za konstruktivne namene.

BOJNA LADJA POSLANA PO KONZULA WARD

TOKIO, 6. dec.—Ameriška bojna ladja "Lakeland Victory" je danes odplula iz japonskega pristanišča Yokohame po ameriškega konzula Warda in ostale uradnike, ki so nedavno bili v Mukdenu izpušteni na svobodo.

Urednikova listnica

T. S., Euclid: Kolikor je nam znano, sta doslej v P. bila objavljena dva članka M. Medveške o njegovem potovanju po Jugoslaviji. Njegova poročila ne moremo objavljati iz enostavnega razloga, ker jih ne prejema-mo. Res, Medvešek je odpotoval kot delegat SANSa, toda iz glavnega urada njegovih poročil ne prejemo. Sodimo, da jih pošilja uredništvu P. Toliko za vašo informacijo.

Češkoslovaški škofje označeni za dvoiličneže in sovražnike države

ZIDJE SO PROTI NACRTOM ZA JERUZALEM

JERUZALEM, 4. dec.—Židovski župan svetega mesta Jeruzalema je danes na velikem shodu izjavil, da prebivalci Jeruzalema nikoli ne bodo sprejeli mednarodne uprave svojega mesta.

Shod je bil prirejen v znak protesta proti sklepu Generalne skupščine Združenih narodov, da se Jeruzalem postavi pod mednarodno upravo. Del mesta je sedaj pod upravo Židov, del pa pod upravo arabske vojaške komande.

"Nobena sila na svetu ne more vsiliti tujo upravo našemu glavnemu mestu," je bilo sklenjeno na shodu, kateremu je prisostvoval tudi predstavnik izraelske vlade.

CIANGKAJSEK BI BIL KMALU UJETNIK

ČENG TU, 3. dec.—Danes je bilo razkrito, da bi bili kitajski komunisti kmalu ujeli v Čungkingu nacionalističnega diktatorja Čiangkajška, katerega smatrajo za vodilnega vojnega zločinca.

Čiangkajšek se je nahajal v Čungkingu, ko so se komunisti nevarno približali mestu. Ko se je s svojim štabom napotil na letališče Pejšivi, je na ulicah bila takšna gneča, da je moral izstopiti iz avta in nadaljevati peš. Čez nekaj časa si je "izposodil" vojaški jeep in dospel na letališče, kjer se je vkrcal v veliko potniško letalo.

Komunisti so vedeli, da se Čiangkajšek nahaja v Čungkingu in so začeli streljati na letališče, da bi mu preprečili beg. Toda letalo je pravočasno odletelo in par ur pozneje so komunistične čete vkorakale v mesto.

VSI ROMUNCI BODO GRADILI CESTE

BUKARESTA, 5. dec.—Romunska vlada je objavila novi ukaz, na osnovi katerega bodo morali vsi romunski državljani, tako ženske kot moški, delati na izboljšavi in graditvi cest in sicer dva do 20 dni na leto. Poleg državljanov novi ukaz prizadeva tudi tuje državljane, ki so živeli v Romuniji več kot šest mesecev.

KONTROLA POLITIČNIH STRANK V ZAPADNI NEMČIJI JE UKINJENA

FRANKFURT, 1. dec.—Urad Visokega ameriškega poverjenika za Nemčijo je včeraj naznanil, da odslej ne bo več veljavna zahteva bivše vojaške uprave, po kateri so morale vse politične stranke v ameriški zoni Nemčije imeti dovoljenje okupacijskih oblasti.

Vojaška uprava je nameravala s to zahtevo onemogočiti delovanje ne-demokracičnim in neo-nacističnim strankam. Toda kljub tej zahtevi so nacisti še vedno na vodilnih položajih, posebno na Bavarskem.

Verjetno bo ukinitve dovoljenje za delovanje političnih strank ukinjena v celi zapadni Nemčiji. Urad ameriškega visokega poverjenika je naznanil, da se je zahtevo ukinilo v soglasju z novim statutom, po katerem bo nemška vlada prevzela kontrolo nad notranjimi zadevami zapadno-nemške države.

PRAGA, 5. dec.—Češkoslovaški armadni časopis "Obrana Lidu" je danes označil rimsko-katoliške škofje na Češkoslovaškem za "dvoiličneže in sovražnike države."

Obtožbe niso v zvezi z včeraj razkritim pismom škofov, s katerim so napovedali boj novemu cerkvenemu zakonu Češkoslovaške. Pričakuje se, da bo vlada odgovorila na to pismo.

"Obrana Lidu" pravi, da so škofje svetovali duhovnikom, naj sprejemajo državne plače in prisrežejo zvestobo državi, kakor to predvideva novi zakon, toda istočasno so še vedno objavljali pastirska pisma, s katerimi so se pokazali kot podpiratelji vatikanskega sovražnega pohoda proti republiki Češkoslovtški.

Časopis očitno misli na nedavno izjavo škofov, s katerim so končno umaknili opozicijo cerkvenemu zakonu. Toda zgle-da, da se škofje niso resno vdali, kajti včeraj je bilo razkrito njihovo pismo, s katerim napovedujejo boj cerkvenemu zakonu, ki da ba je krši "zakone Boga in cerkve."

Kot izgleda, se bodo trenja med državo in rimsko-katoliškimi voditelji zopet obnovila.

JUGOSLOVANI ZAPLENILI ITALIJANSKO LADJO

ANCONA, 1. dec.—Posadka italijanske ribiške ladje "Aldo" je danes izjavila, da so Jugoslovani zaplenili 2 večji italijanski ladj, in sicer blizu obale Dalmacije. Posadka obeh ladij je bila aretirana. Ker se same ribiške ladje "Aldo" tiče, so ba je Jugoslovani na njo streljali s stroj-cami.

ZILLIACUS IZSTOPIL IZ MIROVNEGA ODBORA

LONDON, 3. dec.—Znani angleški levičarski poslanec Konni Zilliacus je včeraj podal ostavko kot član angleškega Mirovnega odbora.

V izjavi je Zilliacus rekel, da je podal ostavko, ker je odbor prišel v brezupna protislovja in zmedo, ker je nastopil proti mrzli vojni Anglo-američanov proti Sovjetski zvezi in komunizmu, istočasno pa branil sovjetsko mrzlo vojno Kominforme proti Jugoslaviji.

Sovjetska zveza ne bo dobila vojne odškodnine

BRUSELJ, 3. dec.—Članice Medzavezniške reparacijske agencije so si danes razdelile nemško industrijsko opremo, ki je prvotno bila določena kot vojna odškodnina Sovjetski zvezi. Oprema je bila zbrana pred blizu dve leti, toda nikoli se je ni začelo pošiljati v Rusijo.

Po Potsdamskem sporazumu bi Sovjetska zveza dobila 25 odstotkov vojne odškodnine od zapadne Nemčije. Toda Zedinjene države, Anglija in Francija so sklenile, da se bo prenehalo z razkosavanjem nemške industrije in da se opreme ne bo poslalo Rusom.

Ker so zapadne sile zavrgle Potsdamski sporazum, bo trpela tudi Poljska, ki bi bila del vojne odškodnine prejela od Sovjetske zveze. Poljaki, ki so imeli ogromno škodo zaradi nemške agresije, bodo ostali praznih rok.

Ameriški general storil samomor

HILLSBOROUGH, Cal., 4. dec.—Ameriški major gen. George Foeming Moore, katerega je gen. MacArthur pohvalil zaradi izrednega poguma v bitki pri Corregidorju, je snoči izvršil samomor.

Gen. Moore je bil tri leta vojni ujetnik Japoncev. Ustrelil pa se je v svojem avtu, v bližini svojega posestva, ki ga je kupil pred tremi meseci, ko se je umaknil v pokoj.

Veruje se, da je gen. Moore izvršil samomor, ker se je bal, da bo postal blazen.

BREZPOSELNI V ITALIJI DOBJO BOŽIČNI BONUS

RIM, 3. dec.—Italijanska krščansko-demokratska vlada je danes naznanila, da bodo brezposelni delavci v Italiji dobili božični bonus v znesku 1,950 lir ali pa \$2.50.

V na znanilu ni rečeno, kateri od brezposelnih bodo dobili bonuse, toda verjame se, da je v Italiji okrog 2,000,000 brezposelnih delavcev.

Stalinov 70. rojstni dan bo proslavljen

MOSKVA, 3. dec.—Sovjetski tisk je danes naznanil ustanovitve posebnega odbora 75 članov, ki bo organiziral proslavo 70. rojstnega dneva sovjetskega premijerja Jožefa Stalina. Proslava se bo vršila 21. decembra. Predsednik odbora je Nikolaj Švernik, predsednik Presidiuma vrhovnega sovjeta. Med člani pa so voznika traktorjev P. N. Angelina, maršal Budjoni, vojni heroj Pokriškin, znanstvenik Lisenko, igralca moskovskega gledališča Tarasova itd.

Proslave rojstnega dneva Stalina so redke. Zadnja proslava je bila pred desetimi leti, ko je bil star 60 let. Podobna proslava je bila tudi ob priliki 50. rojstnega dneva Stalina. Takrat je Stalin na ogromno število čestitk odgovoril:

"Vaše čestitke in pozdravi so zaslugu velike stranke delovnega razreda, ki me je ustvarila in vzgojila v svoji lastni podobi. Prav za to, ker danem zaslugu slavni stranki Lenina, si jemljem svobodo, da vam odgovorim z bolševiško hvaležnostjo. Ni vam treba dvomiti, tovariši, da sem tako v bodočnosti kot v preteklosti pripravljen darovati proletarski revoluciji in svetovnemu komunizmu vso mojo moč, vse moje sposobnosti in če je potrebno kap po kap vso mojo kri."

Proslave Stalinovega 70. rojstnega dneva se bodo vršile tudi v vseh vzhodno-evropskih državah, ko bodo ulice razkošno razsvetljene, poslopja pa pokrita z ogromnimi slikami Stalina.

Letna seja

Članice društva St. Clair Grove št. 98 WC se vabi na letno sejo v sredo zvečer ob osmih v dvorani št. 4 Slov. nar. doma na St. Clair Ave.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

ODSOTNA "VELIKA ŠESTA"

Zunanje politični urednik new-yorške liberalne revije "The Nation" Alvarez Del Vayo je prisostvoval zasedanju Generalne skupščine Združenih narodov v Flushing Meadowsu. Svoje vtise je podal v članku "Odsotna velika šesta", v katerem pravi, da vprašanje Nemčije (šeste "odsotne" velike sile) dominira v svetovni politiki. Ker je njegov članek zelo zanimiv, kakor so na splošno vsi njegovi članki, ga tu podajamo v prevodu.

Generalna skupščina (Združenih narodov) je prišla v stanje, na katerega so nas privadila prejšnja zasedanja, ko je bila glavna skrb delegatov: kdaj bomo pripravili kovčke in šli domov? Za mnoge so božični prazniki važnejši kot pa katero koli svetovno vprašanje. To je stanje, ko se vrši rekapitulacija uspehov in neuspehov. Ozračje zaupanja, s katerim se je Skupščina začela, ko jo je predsednik Romul krstil za "Mirovno skupščino", ustvarja še bolj tlačice površen pregled dogodkov, ki so se pripetili. Ton diskusij je še vedno poln nasprotstev in trpkosti. Ko Mr. McNeil dramatično vzklika, da čas za sporazum mineva, njegov glas zveni teatralno in neprepričevalno, kajti dobro je znano, da njegova vlada smatra korakanje vstric z Zedinjenimi državami za bolj važno, kakor vse drugo in je zelo malo storila, da bi si pomagala s kakršnimi koli prijiljami, ki so se pojavile zadnja leta, da bi se skušalo skleniti takšen sporazum.

Očitano se mi je, ker sem pisal, da za nekatere delegate najvažnejše vprašanje ni, da se sklene sporazum, pač pa ravno nasprotno, da se pod vsako ceno prepreči sporazum. Toda za opazovalca bi bilo dovolj, da je sledil diskusijam o bivših italijanskih kolonijah v Političnem odboru in pozneje na Generalni skupščini, pa bi spoznal, da je centralna misel pravzaprav v cellem vprašanju — kako izključiti Rusijo od vsake koli formule, ki bi bila sprejeta. Tako dolgo, dokler se je Ruse izključevalo, je bila vsaka predlagana formula več ali pa manj zadovoljiva.

Ko je prišlo do izmenjave vpljudnosti, Rusi s svoje strani niso dovolili, da bi jih prekosili; Mr. Višinski je v tonu največjega preziranja odpravil predstavnika zgornje nacionalistične Kitajske dr. Tíngfu S. Tsiang'a in njegove delegate kot "vsiiljive pritlikavce". Nič manj ni bil zmeren, ko je označeval namene in metode zapada, kar se tiče kontrole atomske energije. Toda predstava ni bila samo tragedija. Od časa do časa je galerija bila nagrajena s kakšno vmesno burko, kakor takrat, ko je John Sherman Cooper, ki je govoril za Zedinjene države o sprejemu novih članic, resno in zgovorno označil Portugalsko in Jordan kot vzorni demokratični državi.

Toda čeprav na zunaj Generalna skupščina ustvarja vtis poloma, pod površjem se še vedno lahko najde znake, ki vlivajo pogum. Pogovori, katerih predmet in namen je znan samo udeležnikom, se vršijo vsak dan. Mi bi lahko bili priče onemu, kar se je že pripetilo ob priliki zadnje Generalne skupščine, ko so delegatje in poročevalci željno sledili argumentom in spopadom v odborih in na plenarnem zasedanju, medtem ko sta ameriški delegat Mr. Jessup in sovjetski delegat Mr. Malik mirno polagala osnovo za edini važnejši sporazum, ki je bil dosedaj sklenjen — ukinitve blokade Berlina in zračnega mosta.

Če se podobni pogovori vršijo sedaj, se lahko začnejo s katero koli od več točk, toda če bi se hotelo doseči bistveni sporazum, bi se moralo končati z Nemčijo. Izredno značilno poročilo Quakerjev, ki vztraja, da vojna med Sovjetsko zvezo in Zedinjenimi državami ni neizogibna, se ujema z novo in nič manj značilno kampanjo, ki je bila sprožena v sovjetskem vladnem listu "Izvestije" o možnosti soobstoja kapitalizma in komunizma in v kateri je Zedinjenim državam bilo ponujeno, naj prevzamejo inicijativo za sporazum na treh poljih — Nemčiji, trgovini z vzhodno Evropo in Združenimi narodi, vključno atomsko energijo. Od treh polj je Nemčija po mojem mnenju za sedaj najbolj odločilna. Zahvaljujoč napakam storjenih z obeh strani, vprašanje Nemčije danes prevladuje v svetovni politiki. Nemčija je "odsotna šesta" na Generalni skupščini Združenih narodov. Pa čeprav je odsotna in redko kdaj omenjena v javnih diskusijah, Nemčija, ki je na prvem mestu v mislih vodilnih sil, zdržuje sporazum.

Vsa ostala vprašanja — sedanji zastoj glede atomske energije, ki ga je glasovanje pretekle srede, da velika petorica in Kanada nadaljuje s svojimi tajnimi posvetovanji, samo upostavilo, dalje vprašanje italijanskih kolonij, na splošno vsako važnejše vprašanje na dnevnem redu Skupščine — bi bilo obravnavo drugače, če bi na vidiku bil sporazum glede Nemčije. Nobena nasprotstva,

nobene napake povojne dobe se ne morejo primerjati s to, da se je iz Nemčije, katere poraz je stal pet strašnih let, v teku starih nadaljnih let storilo ost in razsojevalca Evrope. Leta 1945 mi je dalo pogum, ko sem od direktnih diplomatskih virov zvedel, da je Stalin pri diskusijah o Nemčiji z Benešom rekel, da mu celo komunistična Nemčija ne more dati zaupanja. To je bil nadaljni dokaz političnega vpogleda ruskega ministrskega predsednika. Dokler se radikalno ne uniči zgodovinske sile napadalnosti, ki so Nemčijo od ene generacije v drugo vodile, da je pahnila svet v oboroženi spopad, dotlej nobena oblika vlade ne bo zadostna garancija. Od takrat se je to stališče spremenilo; razvoj mednarodnih dogodkov je vodil Rusijo v revizijo svojega stališča. Toda ne Rusija in ne Zapad se ne želi odpovedati svojega prejema na svoj kos Nemčije, kakor da je to ključ k njihovi lastni varnosti.

Politika zapadnih sil pod vodstvom Zedinjenih držav je pravkar povzročila sporazum z Bonnsko vlado, posledica tega sporazuma pa bo verjetno oboroževanje obnovljene Nemčije. Obisk državnega tajnika Achesona v Frankfurtu, to najvažnejše dejanje poklona, ki se ga je storilo novoustanovljeni vladi, je javno mnenje po celi Evropi sprejelo kot škandal. Zastoj skušajo francoski duhovniki po ukazu iz Vatikana potolažiti sovražnost napram ameriški politiki v Nemčiji, ki se širi po celi Franciji. To sovraštvo narašča kakor val iz enega konca Francije na drugi, z ene strani jača de Gaulle, z druge pa komuniste in bo strlo na koščke sedanjo francosko vlado. Na ta način, potem ko se je žrtvovalo milijarde dolarjev v poskusih, da se ustavi nemire in razžene privlačnost komunizma, ameriška politika neverjetno, toda resnično nenadoma vnaša v politiko Francije in Beneluških držav najbolj eksplozivno vprašanje, kar se ga lahko zamisli — vprašanje vstajanja Nemčije. Vsi napori anglo-ameriške propagande, da sporazum, ki je bil zadnji sredo podpisan, predstavi za garancijo proti oboroževanju Nemčije, so brez vsake koristi. Te napore je uničil Paul Reynaud, ki je v četrtak zagotovil v francoskem parlamentu, da je edina logična rešitev sedanje politike, da se ponovno oboroži Reich. Socialistični voditelj Schumacher je dramatično označil dr. Adenauerja za "kancelarja zaveznikov", toda resnica je, da je pakt nemška zmaga, ne pa zavezniška.

Ena stvar se je pokazala na tekočem zasedanju Generalne skupščine, tako v javnih diskusijah kot v privatnih komentarjih v koridorjih, namreč, da se ne bo moglo obdržati nedoločeno nadaljevanje mrzle vojne. Bodočnost nam nudi mir ali pa vojno — pravo vojno. Naj vsaka strah izbere.

NA TRIGLAVU

Ko sem slišal, da se lahko vsakega nekaj iz Amerike. Carinarji v Ljubljani so bili vladni s temeno ter so mi šli na roke, tako da je bilo moje potovanje res kar dobro.

Ko sem bil en čas doma, so me povabili, da bi šel na Triglav. Sem premišljeval, če bi šel ali ne. Okoli Clevelanda ni nič gora, da bi človek plezal po njih. Zato se je bilo kar težko odločiti, če bom šel ali ne. Pa sem se vseeno okorajžil ter sklenil, da grem.

Do Mojstrane smo vzeli vlak, od tam pa peš na Triglav. Šli smo mimo Aljžvega doma do Staničeve koč, kjer smo prenočili. Drugo jutro ob šestih smo nadaljevali pot na Triglav. Ob pol desetih dopoldne smo prišli na vrh Triglava, do Aljžvega stolpa, kjer smo ostali okoli pol ure, da smo se razgledali in odpočili.

Razmere v Sloveniji niso tako slabe, kot to nekateri pišejo v Ameriko. Sam sem vse videl na svoje lastne oči ter se pogovarjal z ljudmi. Mladina je navdušena za državo, je ne nekaj starih, ki godrnjajo. Kdaj pa niso ti možaki godrnjali. Dela se tam s polno paro. Za vsakega je dosti dela. Seveda, kdor neče delati, takega tudi ne pitajo s pečenimi piščanci.

Koliko je nova Jugoslavija že napredovala, sem videl na razstavi v Zagrebu. Bil sem tam teden dni ter sem si vse dobro ogledal. Ta razstava je bila res nekaj posebnega. Tudi iz drugih držav sem tam videl obiskovalce, ki so se čudili hitremu napredku jugoslovanskih delavcev.

Povedati moram, da sem potoval po Jugoslaviji popolnoma nemoteno, nikdo me ni povpraševal, kdo sem, kam grem in od kod sem prišel. Prosto sem se gibal vsehovsod. Torej ne verjemite ljudem, ki vam pripovedujejo, da so jim vželi potne liste, itd. Taki ljudje hočejo samo slabo govoriti o novi Jugoslaviji.

Ko sem šel domov, sem vzel s seboj štiri velike kovčke, napolnjene z blagom za svoje, za

ce razbijalo kot kovaško kladivo.

Rečem vam, težko je priti na Triglav neutrujenemu Amerikancu, še težje pa je iti navzdol, ker noga rada spodtakne. Dobro je bilo, da sem imel dobre vodnike, ki so pazili na mene, da se mi ni zgodilo nič hudega.

Sedaj pa moram povedati to, kar je najbolj važno. Jaz sem prvi Amerikane, ki je prišel na vrh Triglava v sedanji novi Jugoslaviji. O tem so mi tudi dali potrdilo v Kranju, na katero sem ponosen.

Drugače se mi je v Sloveniji zelo padlo ter imam namen, da grem čez par leta spet pogledat moj rojstni kraj. Naša Gorenjska je res tako lepa po leti. Sedaj se mi zdi še lepša, kot je bila v mojih mladih letih. Komur denarna sredstva dovoljujejo in čas dopušča, naj se kar pripravi ter gre pogledat svojo rojstno zemljo.

Ljudje so doma tako postrežljivi, posebno mladina. To je res nekaj novega. Mladina je pridna, sama se priganja z navdušenjem, ker vedo, da si gradijo boljšo bodočnost. Kdor hoče iti v cerkev, mu nihče ne brani.

Janko N. Rogelj:

Knjige za Slovenijo

Čital sem poziv prosvetnega odbora Progresivnih Slovencev. Za istega sta podpisani Vida Shiffer, predsednica in Josephine Petrič, tajnica. Obe sposobne, vestne in zanesljive delavke, opremljene z dozorelimi preiskunjami in razumom, poučene o potrebah doraščajoče mladine v Sloveniji in o izbirah sodobne književnosti v Ameriki. Miss Shiffer z lahkoto obvlada pogleda na književno vrednost sedanje Amerike, Mrs. Petrič pozna nastajajoče potrebe šolske mladine v Sloveniji, ker dovolj čita poročila iz domovine in je o tem obveščena tudi potom privatne korespondence.

Progresivne Slovenke so prav res izbrale pravo vodstvo za prosvetni odbor.

Grški življenjepisec Diogen je nekoč rekel: "Podlaga vsake države je izobrazba mladine." — Rimski državnik in govornik Cicero je bil istih misli, ko je zapisal: "Kaj je večji in boljši dar, katerega more nuditi republika, kot je učenje in pouk mladine." — Angleški satirik Swift je dodal: "Knjige so otroci razuma." — Ameriški advokat Rufus Mil-ton pravi o knjigi sledeče: "Vsaka knjiga je dragocena življenjska kri mojsterskega duha, ki je balzimirana in zbrana z namenom, da preživlja iz življenja v življenje."

Knjige želijo v domovini. Da, in veliko knjig. Profesorica Adela Žgur, učiteljica angleščine, mi je pripovedovala o pomanjkanju potrebnih knjig za vzgojo naše mladine v povojni Jugoslaviji. Tako so mi pripovedovali v Ljubljani: Kako z zanosom so mi kazali knjige in mesečnike o rudarstvu na rudarski šoli v Ljubljani, katere so bile kupljene v Ameriki pred tremi leti. Iz sklade JPO smo dali tisoč dolarjev za nabavo knjig in potrebnih instrumentov, katere sedaj rabi rudarska šola v Ljubljani. Na Zahvalni dan se je oglasil pri meni v Clevelandu profesor Viktor Kersnič, učitelj na rudarski šoli v Ljubljani ter se ponovno zahvaljeval za nakupljene knjige.

Da, tam rabijo ameriške knjige vseh vrst, za to ali ono stroko. Knjige rabijo na akademiji upodabljačih umetnosti, kate-rektor je Božidar Jakac. Znanstvene knjige pogrešajo. In kje se te knjige dobijo? Baš v Ameriki. Na gimnazijah, univerzah in tehničnih šolah jih rabijo. Mladina hoče dohiteti znanost, katero ima danes v svoji posesti svet. Oni nečejo zaostajati, oni so željni učiti se ter se naobraziti v vseh poklicih, ki so po-

Ljudje vse govorijo, včasih še preveč; še v Ameriki si ne upamo tako govoriti včasih. Nekaj je še takih, ki radi nagajajo, pa šuntajo še druge, da se protivijo. Pa vse to nič ne zaleže. Tovarne v Kranju delajo v polno paro. To godrnjanje bo izginilo v par letih, ko bodo stari ljudje prepričani in bodo videli, kaj je mladina zgradila v novi Jugoslaviji.

Po dveh mesecih mojega bivanja sem se poslovil od Stružvega pri Kranju ter odpotoval nazaj v Ameriko. Pot nazaj je bila huda, bil sem deset dni na morju. Sedaj sem spet v Clevelandu ter se z veseljem spominjam na moje počitnice v Sloveniji, kjer so še vedno dobri in veseli ljudje, zato se ni potreba, nič bati nobenemu, da mu bodo kaj hudega naredili, če pride domov iz Amerike. Jaz sem vse to sam videl in preiskusil, če pride sedaj prav nič ne verjamem raznim govoricam, kako slabo je v starem kraju. Kdor pa meni ne verjame, pa naj se gre sam prepričat.

Pozdrav vsem čitateljem Enakopravnosti.

Frank Kne.

Primorske vesti

Kakor pod fašisti

Degasperijevska propaganda bi nam rada natvezila, da je sedaj za Slovence v Italiji drugačen položaj nego v časih fašizma. Toda dogodki nas nikakor ne morejo o tem prepričati. Ni ti najmanjše razlike ne čutimo glede na čase, ki smo jih doživljali pod fašisti. O tem priča odklonitev zahteve krminskih Slovencev s strani goriškega prefekta, ki ne mara ničesar slišati o tem, da bi odprli v Krminu slovensko dvorazredno osnovno šolo, saj sedanja enorazredna šola niti izdaleka ne ustreza prosvetnim in šolskim potrebam slovenske šolske mladine v Krminu. Mar naj obisk prvega razreda zadošča za šolanje naših dečev? Kako naj ravnanje goriškega prefekta spravimo v sklad z neštetiimi svojčasnimi zagotovili glede spoštovanja in vsestranskega upoštevanja naše materinsčine? Vse bolj in bolj čutimo strupeno ovzdušje novega fašizma.

(Dalje na 3. strani)

Slovenk, ki je sprožil in pričel s to idejo. Mi smo moralno dolžni, da pomagamo odboru, in pomagamo naši mladini v domovini do dobre učne knjige, katerih ima Amerika na razpolago.

S knjigo bomo dali izobrazbo. Bogastvo in denar lahko vsak izgubi, ali ga mu vzamejo, toda izobrazbe ne morete vzeti človeku, to je njegova življenjska lastnina.

Le dajmo našo ameriško znanstveno knjigo šolam v Sloveniji, da bodo iz nje dobili življenjsko naobrazbo za vse stroke delavnega življenja. Vsak naj pomaga po svojem načinu in po svojih možnostih, vsi pa bomo veliko storili za one, ki iščejo naše pomoči.

PO DVAJSETIH LETIH V STARI DOMOVINI

(Piše JOE DOVGAN)

(Nadaljevanje)
Oče me je peljal v štalo, kjer mi je pokazal lepo kravo in zraven nje telico.

"Boš videl, kako lepe konje imamo. Danes je Rude šel z njimi v gozd," mi je rekel.

Rude je moj brat. Bil je šest let star, ko sem ga zadnjič videl. Šla sva z očetom tudi v svinjak, kjer je bila velika svinja, težka več kot 200 kil. Eno jima je poginila pred tremi meseci.

"Za nas tri bo že tale zadostoval," je rekel oče.

Vprašal sem ga, kako živijo, kakšne so razmere doma.

"Veš, Jože, lačni res nismo. Kdor dela, ni lačen. Pečenke seveda nimamo vsak dan, kdaj pa smo je imeli? Vsaj pri nas ne, Delat je treba, samo mati in jaz sva že stara in nisva za težko delo, posebno pa še sedaj, ko delata rabi delavce. Rude vozi iz gozda les za obnovo. Je priden fant. No, saj si bil tudi ti takrat, ko si bil doma in smo tudi hodili v gozd, vozili, se matrali, da smo vse vozove razbili. Bilo je treba voz okovat in popraviti, pa nismo toliko zaslužili, da bi mogli plačat kovaču. Toda kaj ti bom to govoril, saj sam veš, kako je bilo. Vsi smo bili zadolženi, sedaj pa tega ni. Koliko noči nisem spal od samih skrbi, da bom moral prodat senožet ali pa njivo."

Vprašal sem ga, naj mi pokaže, kako Rude dela za obnovo.

"To je delo za one, ki so bili požgani ali pa na kakšen drugi način prizadeti od vojne. Tem ljudem se popravlja hiše. Vse material dobijo zastoj. Poglej naš cerkveni stolp. Bil je podrt v vojni, država pa nam je dala ves material, da smo ga popravili."

Medtem ko sva se pogovarjala, je mati poklicala h kosilu. Kot pred tolikimi leti, so še vedno imeli navado, da so pred kosilom zmolili. Hitro sem spravil hrano pod streho in ko smo končali, me je mati vprašala, kje je moja prtljaga. Povem ji, da na postaji. Sosedov Janez mi je rekel:

"Veš kaj, ob pol treh gre tovorni avto v Ilirsko Bistrico. Bom jaz šel s tabo in ti pomagat, da bova pripeljala kovčke."

Kar nenadoma pa je pritekla nekaj žena in začela vpiti:

"Hitro, hitro..."

"No, kaj pa je?" sem začuden vprašal.

"Brž, javit se pojdi, če ne pridejo pote," je komaj odgovorila.

"Kdó vam pa je to povedal?" sem jo zopet vprašal.

"I, tako govorijo..."

Potolažil sem jo, da imam 48 ur časa. Mati in oče sta mi svetovala, naj to opravi prejšnjemogoče. Sosedov Janez pa je bil mnenja, da lahko to opravi spetoma, ko bomo šli v Ilirsko Bistrico po prtljago.

Šli smo na ulico. Ni bilo dolgo, ko je prišel tovorni avto, nas pobral in tako smo se odpeljali. Vprašal sem šoferja, kdaj bo šel nazaj, ker da bi hotel, da mi pripelje mojo prtljago. Odvrnil mi je, da bo prišel na postajo čez uro in pol.

Šel sem na urad, da se prijavim. Neka uradnica me je poslala v oddelek št. 7. Potrkal sem na vrata, vstopil in povedal, zakaj sem prišel.

Uradnik mi je vlijudno ponudil stolico in ko je končal z neko ženo, sem mu izročil potni list.

(Dalje prihodnjic)

Frank Kne na Triglavu

UREDNIKOVA POŠTA

**Za petnajstletnico
Mladinskega pevskega zbora**

Let petnajst iz gri mladine
pesmi sladke se glasiyo,
let petnajst njih zgodovine
glasno-čutno govorijo!

Let petnajst mladina vzorno
na kulturnem polju dela
in se trudi neumorno,
da čimbolje bi uspela.

Let petnajst mladina čvrsta
orje, seje, okopava,
skrbno čisti vsako vrsto,
da bo lepa rast in zdrava.

Let petnajst škropi, zaliva
cvetke—pesmice različne
vedno boljše pridobiva,
lepe, nežne, bujne, mične.

Po gredicah jih nabira
in jih v šopke povezuje,
z njimi pa srca odpira,
da jih radost napolnuje.

Skupno znaša šopke sveže
kot čebelice vsa leta,
z narodnim jih trakom veže
in jih v krasen venec spleta.

Venec ta pa širi, veča
in ga vedno olepšuje,
da z njim srca hrepeneča
vedno bliže privlačuje.

Da ovije jih ljubeče
s petjem, cvetkami okraši
in poljubov čiste sreče
nežni prinese jim glasi.

Zavedna mladina Mladinskega
zbora dela na kulturnem polju
že 15 let. Vztraja in se trudi na
vse mogoče načine, da neguje
cvetke-pesmice in jih povezuje
v šopke ter spleta venec-pesmi
svoje zgodovine—nam v zado-
voljstvo. Lepše in prijetnejše bi
jim bilo se loviti in imeti krat-
kečasne zabave, metati razno-
barvne krogle itd. namesto uče-
nja. Toda ta čvrsta mladina, ki

je še edini vir naše pesmi in be-
se, katera se glasi daleč proč
od naše rojstne domovine, je
pripravljena nadaljevati našo
pesem in besedo, ako jim bomo
mi starejši stali ob strani in jim
pomagali.

Pravijo, da je človek toliko
star, kolikor se sam počuti. Tu-
di mi bomo narodnostno toliko
časa živeli, dokler bomo sami
hoteli.

Komur je kaj znana zgodovi-
na naših prednikov v Sloveniji
ve, da se jih je skušalo potujčiti
in uničiti na vse mogoče načine,
vključno z ognjem in mečem. To-
da vzdržali so vse pritiskne in
zvižaje in nadaljevali svojo be-
sedno in pesem, kjer se še danes
ponosno glasi in se bo še glasila.
Ali nismo tudi mi njihovi potomci?
Seveda smo!

Torej, kakaj bi dopustili, da bi
naša pesem in beseda tukaj umr-
la? Ne, tega ne smemo dopusti-
ti! Kjer koli je kaj prilike, je
naša dolžnost, da naši mladini
pomagamo in jo spodbujamo, da
bo vodila našo pesem in besedo
še naprej. Vi, ki živite v obližju
Collinwooda, storite svojo seda-
njo dolžnost s tem, da pridete
na koncert Mladinskega zbora v
nedeljo 11. decembra popoldne.
Prispevajte v ta venec petja tu-
di vašo cvetko dobre volje, škro-
pite in zalivajte z vašo navzoč-
nostjo, da bo cvetke vedno sveže,
prinesite jim narodnega traka
v spodbude, da se bo venec še na-
prej vezalo in širilo, da nas vse
objame in nam prinesejo nežni
glasi poljubov čiste sreče.

Pred leti je bilo mnogo neod-
visnih mladinskih pevskih zbo-
rov v širšem Clevelandu, toda
žal, prenehali so obstojati iz ene-
ga ali drugega vzroka, izvzema-
je sedanega v collinwoodski na-
selbini. Torej je ta zbor kot dre-
vesce v pušcavi na tem polju, ki

še zeleni in raste, ki nudi popot-
niku razvedrilo, sence in blago-
dejni užitek. Zato bodimo paz-
ljivi in pripravljeni varovati, da
ne stegne puščavska smrt svoje
kostne roke in nam zaduši to
edino drevesce na tem našem po-
lju, ker z njim bo začelo usihat
vse naše narodno zelenje.

Da bo program zelo pester in
bogat, o tem ni govora, ker se
je za 15-letnico polagalo važ-
nost, da bo boljši od drugih, ka-
teri so bili tudi dobri.

Igrovodja je John Steblaj,
učiteljica petja je Miss Florence
Unetič, pianistka pa Miss E.
Pavli.

Koncert se vrši v nedeljo 11.
decembra ob 3.30 popoldne v
Slovenskem delavskem domu na
Waterloo Rd. Pridite zagotovo,
ker mladina vas pričakuje z od-
prtimi rokami in ljubečimi srci.

Jack Tomšič.

Sprememba datuma filmske predstave—Milwaukee, Wis.

Zadnjič smo poročali, da se
predvajanje umetniških filmov
iz Slovenije "Na svoji zemlji" in
"Izgradnje" vrši 11. decembra,
t. i. zdaj smo pa dobili obvesti-
lo, da se je datum vsled nepre-
videvanih potežko preložil za
en teden pozneje.

Torej sedaj je definitivno do-
ločeno, da se ta filmska pre-
stava vrši v soboto, 17. decem-
bra 1949 v Alamo Theatre, 1037
So. 16th St., Milwaukee, Wis.
Prva predstava se prične ob 1.
uri popoldne in druga pa ob 3.
uri popoldne.

Ker so ti filmi zelo zanimivi,
se našim rojakom priporoča, da
se te predstave gotovo udeležijo.

Tajništvo SANSa.

Poizvedba

Kdor koli bi kaj vedel o mo-
jem bratranecu Antonu Kokol
in o Marici Gostinčar, oba doma
iz Kleč pri Dolu, Slovenija, ki
sta prišla v Ameriko leta 1912,
je lepo naprosen, da to sporoči

na moj naslov: Terezija Hren,
Dom onemoglih, Grad Gornja
Radgona, Slovenija, Jugoslavija,
Evropa, ali pa na: Slovenski
ameriški narodni svet (SANS),
3854 W. 26 St., Chicago 23, Ill.

Tajništvo SANSa.

Primorske vesti

(Nadaljevanje z 2. strani)

Vrnite našim vasem njihova prava imena

Občinski svet občine Devin-
Nabrežina je na svojem nedav-
nem rednem zasedanju ugotovil,
da je prebivalstvo občine Devin-
Nabrežina po večini slovenske
narodnosti, da je bilo uradno
poslovanje ves čas v slovenščini
do zloglasnih fašističnih zaka-
nov 1923 in da so bila imena
naših vasi po fašističnih ob-
lastnikih nasilno popačena. Slo-
vensko ljudstvo je šlo v borbo
proti kletemu nasilju, ki se je
razraslo do vrhunca v letih na-
rodne osvobodilne borbe. Anglo-
ameriška vojaška uprava pa je
z uvedbo stare fašistične zaka-
nodaje ponovno uveljavila itali-
jansko kot uradni jezik. Sicer
dopušča ukaz št. 183 soupora-
bo slovenščine pri razpravah v

občinskem svetu, vendar pa ta
"milostna" dopustitev še izda-
leka ne ustreza pravicam Slo-
vencev. Zaradi tega bo po skle-
pu občinskega sveta slovenšči-
na popolnoma, enakopravna z
italijanščino v uradnem poslo-
vanju na področju občine Devin-
Nabrežina. Prav tako je važen
sklep, da se našim vasem vrne-
jo imena, ki so jih imela v pre-
teklosti.

Med našim ljudstvom

Dvorano v Ljudskem domu v
Gorici, ki so jo postavili Slo-
vence, je goriška občina oddala
— razpiti reakcionarni, itali-
janski organizaciji "Lega Nazi-
onali". Spet smo tam, kjer smo
bili pod fašizmom.

V Podgori so bivši partizani
počastili spomin padlih borcev
in položili venec na pokopališču.
Pevci "Prosvetnega društva" so
zapelili žalostinke.

V Ovčji vasi v Kanalski dolini
bodo zgradili velik hotel s
120 posteljami. Nameravajo
zgraditi vzpenjačo, ki naj bi
prevažala izletnike na Višarje.

V Trstu so preminili 61 letna
Franciška Bizjak vd. Čebulec,
68 letni Franc Goslar, 64 letni
Alojz Černe, 52 letni Matija Vis-

ZAVAROVALNINO

proti

ognju, tatvini, avtomobilskim
nesrečam, itd.

preskrbi

Janko N. Rogelj

6208 SCHADE AVE.

Pokličite:
ENdicott 0718

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi
ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba.
Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega
znanca

JOHN OBLAKA

1146 East 61st St.

HE 2730

N. J. Popovic, Inc.

IMA ZASTOPSTVO

Chrysler-Plymouth avtov

PRODAJA NAJNOVEJŠE 1949 IZDELKE KOT TUDI
RABLJENE AVTE

V zalogi ima razne dele in potrebščine za avte ter izvr-
šuje razna popravila po tovarniško izurjenih mehanikih.

8116 LORAIN AVE.

ME 7200

NICK POPOVIC, predsednik

MIŠKO KRANJEC

OS ŽIVLJENJA

ROMAN

NAČRTI IN ŽIVLJENJE

(Nadaljevanje)

"Mislim sem, če bi mi ti mo-
gla kaj dati. Odstopil bi ti svoj
real. Kar bi bilo več, bi ti povr-
nil. Mislim, da v kratkem toliko
prislužim."

To ni bilo napak. Tako se bo-
le bolj zasidrala v posestvo.
Zdaj ima že tri orale, s tem bi
bil štirje. Počasi bi bilo vse nje-
ga. Kajti tudi Matija bi ji pro-
dal svojega, ko bi si poiskal kje
dobro mesto.

"Nekaj imam," je rekla, "a to-
liko ne, da bi bilo dovolj."

"Nekaj se kje poišče," se je
razveselil. Ko dobi vsaj nekaj,

vedel, da je njegova, bi se je
oprijel in bi morda postal iz nje-
ga dober gospodar. Treba ga bo
pripraviti, da pojde zopet v me-
sto.

O tem, da bi Marko rad šel v
Ameriko, je ponoči pravila mo-
žna.

"A kaj se to mene tiče?" je
odvrnil malomarno, kakor je bi-
la zadnje čase njegova navada,
ker se je dolgočasil v tej druž-
bi, kjer ga niso marali.

"Kaj to tebe briga," je de-
jala nejevoljno. "Te, da na ta na-
čin postane vse najino."

"Saj to je vendar že zdavnaj
najino. Neprestano si mi govorila,
kakšno gospodarstvo imate
doma."

"Kakšno gospodarstvo," je
dejala zopet. "Tega ti nisem ni-
koli rekla, temveč da je zdaj pri-
lika, da si lahko pridobiva."

"Medtem pa vsi gledajo name
kakor na kakšno žival, ki je
škodljiva, pa je ne morejo uniči-

ti. Vse, kar počnem, je neumno.
Kakšno življenje pa je to? Nika-
ko." Zdaj ni rekla ničesar. Bilo
ji je celo prav, da tako govori.
Tako bo sam prišel na to, da se
odpravi zopet v mesto. In napo-
sled je res vprašal:

"Kako dolgo naj ostanem še
tu?"

"Ne vem," je dejala zamišlje-
no. "Saj, če se ti ne zdi—jaz ti
ne branim. Niti za en dan več te
ne ustavljam. Saj te že dolgo
gleдам, kako se dolgočasiš."

"Kaj pa naj začnem? Cesar
se lotim, vidim, da jim ni prav."
Na to ni rekla ničesar. Zade-
va je bila na pol končana. Treba
je samo počakati, da se mož od-
pravi z doma. Morda še nekaj
dni. Videla je, kako je tiste
dni premlajal. In naposled ji je
le povedal:

"Mislim, da je najbolje, ako
grem nazaj v mesto."

"Tako?" je rekla tiho. "No,

jaz te ne ustavljam. Kakor veš
in kakor se ti zdi bolje."

"Ti lahko ostaneš tu, če misliš,
da bo tako dobro. Naposled—ne
bi bilo nič napačnega, ako po-
stane kdaj to najino. Saj potlej,
ko teh ljudi ne bo več tu, mislim,
da bo bolje tudi zame."

Tako se je stvar premaknila
dalje.

Da se Marko odpravlja z do-
ma, tega oče ni zvedel. Pač pa je
zvedel, da hoče Andrej v mesto.
To mu je Ana povedala. Tudi mu
je nekoliko razložila, zakaj ho-
če. Kajpa, povedala mu je tako,
da ni mogel vedeti pravega
vzroka, ne njenega, ne njegove-
ga.

"Naj pa gre," je dejal oče.
"Jaz naposled nikogar ne držim
za ovrtnik, da bi mu pravil: Ni-
kar ne hodi.—Kakor se komu
zdi."

On je mislil na svoje načrte in
ni imel časa, da bi razmišljal o
takih stvareh. Šele, ko so mu

povedali, kaj se godi za njim,
se je nekoliko zamislil. A že na-
slednji trenutek je vzel to na
znanje in računal s tem kot z
dejstvom, ki ga ne more spreme-
niti. Samo rahlo je občutil, kot
bi se pri njegovem načrtu nekaj
zamenjalo in kot bi bilo treba
zdaj ta načrt za spoznanje spre-
meniti. In še preden je o tem kaj
več razmislil, je bil Andrej že
pripravljen za pot.

"Torej vendarle greš?"

"Da, kaj pa naj tu počnem?"

"Ali misliš, da je v mestu živ-
ljenje lažje?"

"Ne vem. Morda vi tu prav-
tako živite, kakor se živi v me-
stu. A ves čas, kar sem tu, sem
bil kot tujec."

"Delal bi bil."

"Jaz sem vajen tovarne ali
kakšnega drugega takega dela.
Tam je človek bolj sam svoj. Po-
vrhu pa tisti vaš neumni načrt.
"Zakaj neumni?" se je na-
smehnil oče in gledal naravnost.

What causes most family arguments?

Is it Junior's report card? Father's unannounced dinner
guests? Mother's Club activities?

Oddly enough, these are not the causes of most family
arguments!

Sociologists tell us, "Temper is shortest and argu-
ments longest when the subject is money—or the lack of it."

That's why the head of every family should realize the
necessity for a safe, sure automatic savings plan. For
peace and harmony in the home, as well as that important
feeling of security!

And what could be a safer, surer, more automatic
savings plan than this?

Buy U. S. Savings Bonds on the automatic Payroll
Savings Plan. Or...

If you're not on a payroll, ask your bank about the
Bond-A-Month Plan.

Remember—every \$3 you put into U. S. Savings Bonds
today will be worth \$4 in 10 years.

Automatic saving is
sure saving—
U.S. Savings Bonds

ENAKOPRAVNOST

This is an official U. S. Treasury Advertisement—
prepared under auspices of Treasury Department and Advertising Council.

"Morda pa je vendarle pametno
tako."

"Eh," je zamahnil Andrej.
"Mi smo o tem dosti govorili. Bil
sem v organizaciji. Tam so o ta-
kem govorili. Seve, nekoliko
drugače je bilo. A ko ste o tem
prvič govorili vi, se mi je zdelo,
da sem zopet zašel med take lju-
di, v organizacijo, kjer o tem
govorijo. Le ta razlika je, da
imate vi nekaj zemlje, oni tam
pa niso imeli ničesar. In da je
vam padlo tako mimogrede v
glavo."

"Ne, jaz sem o tem mnogo
razmišljal."

(Dalje prihodnjik)

MIROSLAV KRLEŽA:

BITKA PRI BISTRICI LESNI

(Nadaljevanje)

Loborec se je domislil, da bi bilo dobro, ako poglubi to svojo jamo, v katero ga je vrgel nemara sam sveti Rok; zato je z veliko težavo začel iskati svojo lopato, ki mu je zdrsnila na hrbet ter se je dolgo tako iztegoval in mučil z jermenom, a ko jo je naposled izlekel, je nekaj zazvenčalo in lopata mu je v visokem loku odletela iz roke.

"Odnoslo jo je," je pomislil, se zvil v jami v klobčič, ko je v naslednjem trenutku zopet nekaj zasvistilo in zapadlo Loborca v glavo. Meso ga je žgalo, krasta je krvavela, ves blaten in umazan se je opipaval po glavi in nekaj časa zija na krvave prste, potlej se je zopet gladil po glavi in srce mu je živo in glasno bilo. Pred njim je na kupu zemlje ležal dežni plašč, kroglja pa je odtrgala gumb s plašča in gumb je zabrenčal kakor prašček, kadar se gredo pastirci praščke na livadi.

"Tukaj strelja nekdo prav name; mater mu krvavo," se je domislil Loborec in segel po svoji puški. Puške ni bilo nikjer, ostala je v jarku, on pa je tu v zaščiti nekega trupla ležal brez

puške, še vedno v mislih, da bi bilo mnogo bolj pametno, če bi bil ostal v bistrškem gnoju, ko da se da zaklati tu na oranici na samo božjo nedeljo. Do tiste ure je bil še vedno človek, ki je motno čutil, da so mu storili krivico in da bi bilo bolj pošteno, če bi se vrgel na tiste žide in peke, dobavitelje in kaderaše prevarante; če bi zgrabil puško in začel streljati na vse tiste lopove v zaledju od generala do bataljonskega čevljarja. Kakor krotko živinče se je bal tega ognja, a ko je zdaj zaril nos pod zeleni plašč neznanega madžarskega mrljica, okrvavljen in razdražen v globokem prepričanju, da strelja nekdo prav nanj, je pograbil puško in začel streljati v megle, v blato, v robidnice, v nič!

"Le komu je storil kakšno krivico? Njemu so ukradli njegov šesttedenski dopust in lastno ženo so mu odgnali s puškinim kopitom od kasarniške ograje! Razmrevarili so ga, po bolnišnicah so ga vlačili, čevlje so mu ukradli, zdaj pa še streljajo nanj? Da vidimo Štefa Loborca, ali bo še dolgo trpel, da vsi po njem mlatio?"

Tako je besnel Loborec šef in puška mu je grmela kakor motor, cev se je kadila, les se je vnel, krogle so se usipale iz magacina kakor iz slamovce, na Štefovih prstih pa so se kadili beli mehurji opeklina. Potoval je na lokomotivi bitke s polno paro.

Divizijski oglednik Palčič (v civilu dijak in živčnej, ki ga vsaka najmahjša življenska drobnarija davi v goltancu in se mu svetijo oči od neke neizrek-ljive tuge), je v ljudski šoli Bistrice Lesne prešteval mrljice prejšnjega dne s kote tri sto trinaest. Prvi bataljon zagorskega polka, ki je bil na levem krilu, je največ pretrpel: dva in sedemdeset mrljiskih listov je ležalo od prvega bataljona na mizi divizijskega mrljiskega oglednika dijaka Palčiča, ki je luščil te mrljiske papirje iz rumenih kovinastih platnic ter urejal gradivo v spise in registre divizijskih izgub. Pri drugem bataljonu sta trpeli druga in tretja stotnija. V drugem vodu druge stotnije je obležala sedmorica, in sicer: deseterik Pesek Mato in šest domobrancev.

Prvi v vrsti je bil domobranec Križ Matija. Rojen, cepljen, padel, ostalo za njim v prilogi: dve pismi, štiri in dvajset kron, žepni nož, eno ogledalo.

Prvo pismo Križa Matije, napisano s težko težaško roko, je bilo od Katice Rodeš in se je glasilo takole:

Daimam perutizaletanje bi poletela na tvoje omamne prsi da imam sokolovo oiko spustilabi

seu tvoje raskošne nedrije da imam ketnco okoli vrata ovilabi znojo tvoje srce samoda mibošlepši in milejši in najdražji. Tolikote ljubindabi dala zate svoje življenje četrta. Kakormi pišeš pa vendar me karašin meopominjaš dati nismezvesta nebojse ti zame mili moj, jaz samostebol lahko sem blažena in zadovolna in opisati nemorem srceboim izruvalain predte položila da v njem vidiš samsebe in celegada se vidiš kakote ljubim.

Gobezdala nemorejo mirovati patudi mene nekrivo inmedložno obrekujejo. Moj oči je temu-kriv kerme sili najbom njegova dokler se moj Pepo nevrne iz Taljanskega. Tipatega ne verjamim. Toje žalostno dame tvoja matipsujejo ker spimpri očmu a kjeja naj čene pri njem kopa pritebi nemorem, ker kajbo Pepo rekel ko se vrne domu kerje Štefek Francetič s Pepom na Taljanskem bilin Pepo je živin-zdrav Hvaljen Jezus inmarija nasvidenje Katice Rodeš.

Drugo pismo domobrancela Križa Matije ni bilo od Katice Rodeš, ampak od Ljubice Jankičeve, po vsem videzu še neporočenega dekleta.

Posljal ti mili in ljubezniv pozdrav Ljubica Jankičeva. Hvaljen Jezus in Marija Dragi Mato Zlato moje dajem vam naznanje da se vašo karto prejela tretjega zvečer in moje srce je bilo veselo kosem dobila vašo karto. Zdjajvam pišem ta listek kermi srce ne da pokoja dragi Mato ljubezen moja srce moje zlato moje ljubezen moja je tako stalna kakor zneba mesečina svetla Milo moje vzamem svinčnik vdesnico roko da napišem eno pisemce da mi dragi Skupaj nismo. Svetla zvezda mojega srca bolj te ljubim kakor boga in glej zdaj mi zvezda posije sonce žarko in pozdravlja sladko srce.

Dragi moj pištemi od tistega pisma ki stega dobili zašmaren prosim pištemi ali ste zares bi-

li zastrupljen kakor mi je povedal Kovačev blaž ker pišemže tretjič in se bojimda ste vi v mestu zdugimi vljubezni Prejmite mili in ljubeznivi pozdrav od Ljubice Jankič.

Divizijski mrljiski oglednik dijak Palčič se je zamislil nad tem pismom Rodeševa Katice, ki je prišlo na mizo mrljiskega oglednika in je tako postalo zaključek ljubavne drame.

Katica Rodeševa je gotovo pljunila v izsušeni in prašni črnilnik ter mešala v njem z obrnjenim držalom kakor da meša prežganje in loncu, potem pa je ves nedeljski popoldan prepisovala iz zbirke ljubavnih pisem neke harambašičevske - badaličevske izraze, da bi na kraju v vso to lectarsko pisanost vpletla zrnice resnice, grenko kakor kaplja pelina.

Dijak Palčič je poznal ta način dopisovanja in načital se je

1937 FORD TUDOR

avto se prodaja za \$150.
Dobro obratuje.

Vpraša se na
3430 W. 63 St., WO 4622

IGRAČE, ORODJE, MOTORJI, ŽELEZNINA

Izvrstne vrednosti

REPUBLIC LIQUIDATING CORP.
6900 St. Clair Avenue

STANOVANJE V NAJEM

6 sob zgoraj se odda v najem odrasli družini.
Tudi garaža.

Vpraša se na
5416 Homer Ave.

ali pokličite Wickliffe 500 M

ZULICH INSURANCE AGENCY

Frances Zulich

18115 Neff Rd., IV 4221

Se priporočamo rojakom za naklonjenost za vsakovrstno za-
novovalnino.

VAŠI ČEVLJI BODO ZGLEDALI KOT NOVI,

ako jih oddate v popravilo zanesljivemu čevljarju, ki vedno izvrši prvovrstno delo.

Frank Marzlikar
16131 ST. CLAIR AVE.

tisočev in tisočev takšnih pisem, prepletenih z neoprejenimi angelčki rožnate barve in s krvavečimi srci, napisanih zmerom z eno in isto roko v diagonalo iz gornjega levega kota v desnega spodaj; dobro je vedel dijak Palčič, kdaj pride tisti stalni obrat iz sladkega v grenko in vse to se mu je zazdelo dolgočasno in žalostno.

Tu naj ti sedi v prazni šolski sobi in naj vso noč bere, kako Eva Katančeva pošilja rajnemu domobrancu Blažku tri golobe. Prvi ti ljubezen pripelje, drugi ti nosi pošto, a tretji prinaša ti rožico vse sem vedela kaj je bilo v gorici z Janico Goricančovo in zakaj mi ne pišeš z bogom, pa kako piše Pecakova

HIŠE NAPRODAJ

Blizu E. 148 St. in bulevarja—Za eno družino, 6 sob; zelo snažno znotraj in zunaj. Garaža, cementiran dovoz in lepa lota. Se lahko vselite pred božičem. Zelo zmer-na cena \$10,500.

Kildeer Ave., blizu E. 185 St.—6 zelo lepih sob, zaitrkovalna soba, preproge, beneški zastori, stoker fornez na termostatu, garaža za 2 avta, "overhead" vrata, cementiran dovoz. Cena zelo zmer-na.

Za podrobnosti pokličite
J. KNIFIC
820 East 185th St.
KE 0288 — IV 7540

GRDINOVI KOLEDARJI

FIRMA A. GRDINA IN SINOVI sporoča, da ima vse koledarje, treh velikosti in različnih vzorcev za razdajanje. Veliki za dvorane in trgovine, srednji za navadna stanovanja, manjši in religiozni za družine, ki take želijo dobiti.

Koledarji so na razpolago vedno v pogrebem domu na 1053 E. 62 St. dalje v prostorih kegljišča, v prodajalni pohištva na Waterloo Rd. in v pogrebem domu na 17010 Lake Shore Blvd.

Kdor bi se hotel pisмено obrniti zanje, naj piše na urad: 1053 E. 62 St. Prvi mesec januar krasi slika guvernerja Frank J. Lauscha. Vsi koledarji imajo zelo zanimive slike.

Kdor zunanji rojakovi želi naročiti koledar, bi za družinskega (večjega) poslal 25c, lahko v znakah; za religioznega pa 20c.

A. GRDINA IN SINOVI

1053 E. 62 St.

Cleveland 3, Ohio

Jaga hrvatskemu kralju, da si vdano podpisana jemlje prostost da si v svrhu podelitve najvišje očetovske milosti pričujočo preponižno prošnjo najvda-neje predložiti usoja.

Pričujočo preponižno prošnjo Pecakove Jage so kraljevske oblasti napotile službenim potom pristojnemu vojnemu naslovu za tamošnje primerno priporočilo, pristojni naslov pa je prošnjo po kratkem postopku s prijavnico vrnil prosilki (oziroma njenemu možu domobrancu Pecaku) s pripombo, da Njegovo veličanstvo Hrvatski Kralj "ni uvaževalo prošnje in svoje prevzvišene očetovske milosti nakloniti ni blagovolilo" pa se zatorej domobranec Pecak im-

bro ne bo vrnil na grunt, kakor je prosila Jaga in kakor je trdno upala in je za to darovala občinskemu pisarju tolsto gosko in sedem in dvajset jajc.

(Dalje primodnjic)

BUY BONDS TODAY!

Bridge in Junior SVETILKE

Posebnost samo za ta teden - \$8.85

Te svetilke so vredne veliko več. Zelo primerno božično darilo. Prihranite si denar in dobite prvovrstno kakovost.

Imamo vse pohištvo za dom in razne hišne predmete za darila.

STAKICH FURNITURE CO.

KVALITETA PO ZMERNI CENI — LAHKI POGOJI
16305 WATERLOO RD. — IV 8288 James D. Stakich

Mary A. Svetek

LICENCIRANA POGREBNICA

478 E. 152 St. — KE 3177

LEPI, DOSTOJANSTVENI

POGREBI PO ZMERNIH CENAH.

Ambulancna posługa podnevi in ponoči.

Vršimo vse notarske posle.

Pogreb oskrbimo kjerkoli in po vsaki ceni.

Naznanilo in zahvala

Globoko potrti naznanjamo, da je umrla naša ljubljena soproga, mati in sestra

Mary Rossi

rojena HLAPEŠE

Zatisnila je svoje blage oči dne 11. novembra 1949. Pogreb se je vršil dne 15. novembra iz John-sonovega pogrebnega zavoda na Lakeview pokopališče, kjer smo jo položili k večnemu počitku. Bila je članica društva Collinwood Hive št. 283 TM in društva Srca Marije (staro).

Naj bo izrečena srčna zahvala vsem, ki so položili tako krasne vence k njeni krsti, vsem, ki so dali automobile brezplačno v poslugo.

Hvala vsem, ki so se poslovlili od nje, ko je ležala na mrtvaškem odru, in vsem, ki so jo sprejeli na njeni zadnji poti na pokopališče.

Ti, ljubljena soproga in mati, počivaj v miru in lahka naj Ti bo svobodna ameriška zemlja. Mi se Te bomo spominjali z ljubeznijo za vedno.

Žalujoci ostali:

FRANK, soprog

MIMIE, RUDOLPH, SOPHIE, EDWARD, sinova in hčeri

FRANCES ZUPANČIČ, sestra

TEREZIJA HLAPEŠE, sestra v stari domovini

Cleveland, Ohio, dne 6. decembra 1949.

Your Home
By Frances Ainsworth

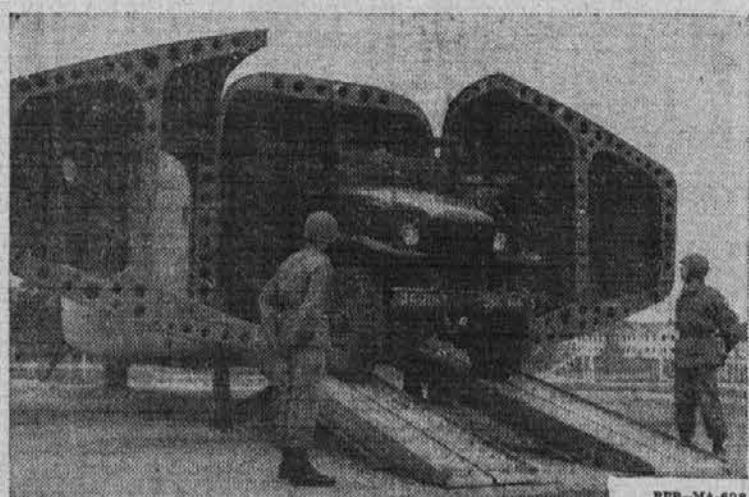
We've just finished re-decorating our livingroom and I'm simply thrilled with the results! With the help of our paint dealer, Mr. James, we applied the principles of Color Dynamics to our planning, and the results are certainly gratifying. Mr. James showed me how the right color makes a room larger or smaller—more restful or more cheerful... how color can minimize architectural faults in the home.

He gave me a paint booklet with a color wheel on the inside page, and helped me draw a rough sketch of our house plan. We placed the sketch over the color wheel with the north side of the house over the "N" on the wheel. It showed me just what colors to use in every room—light, cheerful shades for north exposed rooms, and deeper, more restful colors for rooms that get lots of sunlight.

For the livingroom which faces south, we chose a Pittsburgh Wall-hide flat paint in a deep blue-green shade. Then I selected drapes in a large green and red floral pattern on a white ground, covered the sofa in the same fabric—and covered two chairs in the bright red. You'd never believe it was the same room! The deep paint makes it so much cosier—so restful.

The right color and paint certainly makes a world of difference. Now that I've learned about Color Dynamics, I'm going to apply these principles of "energy in color" to make every room more liveable, as well as lovelier to look at!

Troopers Load Flying Boxcar

Men of an airborne battalion load a 2½-ton truck on the famous air freighter C-82 during recent exercises at The Infantry School, Fort Benning, Ga. New cargo-handling techniques, an important phase of air transportation, are constantly being devised in this highly technical Army career

EAT THE SEED ...and you lose the harvest!

THE MONEY you have today can be the seed that grows into dreams come true. Eaten up today in spendthrift buying, it only gives momentary satisfaction. But planted wisely, it can bring you a harvest of farm or ranch expansion—education for the kiddies—that long vacation trip you've wanted.

Put profits where they grow. Invest every possible penny in U. S. Savings Bonds. Then every \$3 you plant today, will allow you to reap a harvest of \$4 in ten short years.

Dean W. I. Myers of Cornell University,

says: "A financial reserve in U. S. Savings Bonds is just as important a part of a well-managed farm or ranch business as is land, livestock, and machinery. Agriculture is a speculative business, and farm and ranch people need to have their financial reserves in the safest possible form and where they will always be readily available. Nothing meets these two requirements as well as United States Savings Bonds."

INVEST IN U. S. SAVINGS BONDS

ENAKOPRAVNOST

This is an official U. S. Treasury advertisement — prepared under auspices of Treasury Department and Advertising Council